

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

К. О. ДУБОВА

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Методичні рекомендації

Рекомендовано Методичною радою НУК

Миколаїв 2007

УДК 347.77: 347.78 (076)

Дубова К.О. Інтелектуальна власність: Методичні рекомендації. – Миколаїв: НУК, 2007. – 48 с.

Кафедра теорії та історії держави і права

Методичні рекомендації містять зміст курсу, питання до семінарських занять, тематику й методичні вказівки до виконання самостійної роботи студента, теми рефератів, завдання для поточного та підсумкового контролю знань студентів, список джерел та літератури.

Призначено для студентів всіх спеціальностей, які навчаються за освітньо-професійними програмами спеціаліста і магістра.

Рецензент канд. юр. наук, доц. І.В. Дмитриченко

Згідно з наказом № 110 від 25.04.07 "методичні вказівки публікуються в авторській редакції, і відповідальність за їх редагування несе автор".

© Видавництво НУК, 2007

ВСТУП

В останній час інтелектуальна власність (далі – ІВ) стала однією з найбільш обговорюваних тем у суспільстві. А разом з тим це поняття є і найменш зрозумілим. Якщо спробувати дати пояснення простою мовою, то ІВ – це є продукт людського розуму, результат творчості, який охороняється законом.

Це нематеріальна субстанція, її не можна потримати в руках, пощупати; тут нема довжини, ширини, висоти, ваги, маси, кольору, запаху, смаку тощо. Але як і матеріальні ресурси її можна купити, продати, орендувати, передати у спадщину і т.п. Аналогічно матеріальним ресурсам, її можна загубити, знищити під час необережної поведінки, неуважності тощо. Її можна застрахувати, використати в якості застави, примножувати.

ІВ може появитися на світ в результаті миттєвого натхнення, озаріння, але найчастіше – в результаті кропіткої, наполегливої праці протягом значного проміжку часу (навіть багатьох років) стосовно вирішення якоїсь проблеми. Вона може пропасти в одну мить або існувати вічно.

Інтелектуальна власність має економічну вартість (і у багатьох випадках дуже високу), яку разом з тим часто недораховують та недооцінюють. З точки зору бізнесу вона відкриває нові ринкові можливості або несе небезпеку, залежно хто нею розпоряджається.

Завжди вважалося, що "знання – це сила". Додамо, що знання – це ще й багатство. І дійсно, у теперішній економіці розвинених країн, яка базується на знаннях, ІВ стає часто найважливішим (або одним з найважливіших) активів підприємства. Так в США нематеріальні активи 500 компаній становлять майже 75 % їх повної ринкової вартості (вони примножились за останні 10 років більш чим вдвічі).

Компанії, які не позначають інтелектуальну власність в якості своїх пріоритетів, в кращому випадку ризикують втратити конкурентні переваги, у гіршому випадку вони можуть збанкрутувати. Ось чому всім

нам слід мати хоча б елементарні (базові) поняття про ІВ, її природу, можливості тощо.

ІВ відкриває широкі можливості, ставить різні задачі на різних стадіях життєвого циклу компанії. Вона може становити основу (стартовий капітал) для початку діяльності підприємства чи навіть цілої галузі народного господарства. Вона може дати змогу запропонувати нові товари чи послуги підприємствам, що розвиваються, а в розвинутих галузях вона становитиме основу їх конкурентних переваг, демонструючи різницю між процвітанням, стагнацією та занепадом.

Останнім часом і у нашій країні почала приділятися значна увага питанням інтелектуальній власності. Цьому процесу сприяли цілий ряд чинників і важко виділити, який з них першочерговий та вагоміший. Справа в тому, що з отриманням незалежності Україна почала видавати винахідникам (як і раніше було в цілому світі, за винятком колишнього Радянського Союзу) патенти, а не авторські свідоцтва на винаходи, промислові зразки, товарні знаки тощо, які стали абсолютною власністю автора, а не держави. Тобто, тепер лише автор встановлює, що йому робити з власне своєю інтелектуальною власністю – виготовляти продукцію за даним патентом самому, передати (продати) її кому-небудь та отримувати від нього дивіденди чи не робити ні того, ні іншого.

З іншого боку, цивілізовані країни (особливо США), почали вимагати від уряду нашої країни жорсткого дотримання авторських прав. Висувались вимоги припинити тиражування (в першу чергу) не ліцензованих, а фактично крадених аудіо-, відеокасет та дисків, необхідності використання тільки ліцензованого матзабезпечення комп'ютерів тощо. А оскільки Україна прагне стати цивілізованим учасником світового співтовариства, вступити до Світової організації торгівлі (СОТ), то виникла нагальна потреба в розробленні відповідних нормативних актів стосовно ІВ, створенні, примноженні та захисту її.

На рис. 1 наведено перелік всіх об'єктів інтелектуальної власності.

Таким чином, на сьогоднішній день в нашій країні створено ряд передумов, які допомагають (сприяють) виясненню питань щодо створення, використання інтелектуальної власності, захисту її та авторських прав громадян, можливим здобуткам на цій ниві, вказується на нагальну потребу висвітлення та вивчення питань щодо ІВ широким загалом спеціалістів, науковців, керівників підприємств, а в першу чергу, студентами вищих навчальних закладів.

Рис. 1. Об'єкти права інтелектуальної власності

Пояснювальна записка

Успішне вирішення фахівцями найважливіших проблем, які пов'язані з інтелектуальною, творчою діяльністю багато в чому залежить від знання "Інтелектуальної власності". Освіта з питань правової охорони, практичного використання та захисту об'єктів права інтелектуальної власності значно відстає від потреб сьогодення і вимагає надання студентам, які навчаються за освітньо – професійними програмами спеціаліста і магістра, комплексу відповідних знань та умінь. Указом Президента України "Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні" від 25.04.01 р. № 285 запроваджується навчальна дисципліна "Інтелектуальна власність".

Дисципліна "Інтелектуальна власність" має міждисциплінарний характер і призначена для студентів всіх спеціальностей, які навчаються за освітньо-професійними програмами спеціаліста і магістра.

Мета курсу – ознайомити студентів з понятійним апаратом інтелектуальної власності, її складовими, правовою охороною, економічними аспектами, а також з використанням об'єктів інтелектуальної власності, їх захисту, комерціалізації та управління інтелектуальною діяльністю.

Основні завдання курсу полягають у забезпеченні інтелектуального і соціального розвитку особистості шляхом навчання основам правових та економічних аспектів інтелектуальної власності.

Після вивчення дисципліни студент повинен:

Знати – сутність інтелектуальної власності; основні властивості та принципи класифікації об'єктів інтелектуальної власності; законодавство про інтелектуальну власність; основні способи комерціалізації прав на об'єкти інтелектуальної власності;

Уміти визначити:

- складові системи інтелектуальної власності в Україні;
- складові міжнародної системи охорони інтелектуальної власності;
- суб'єктів інтелектуальної власності;
- об'єкти інтелектуальної власності;
- алгоритм правової охорони об'єктів патентного права (винаходів, корисних моделей, промислових зразків);
- алгоритм правової охорони комерційних позначень (торговельних марок, географічних зазначень, фірмових найменувань);
- алгоритм правової охорони об'єктів авторського права (творів науки, літератури і мистецтва);
- алгоритм правової охорони об'єктів промислової власності в іноземних державах;

вартість прав на об'єкти інтелектуальної власності;
процедуру захисту прав інтелектуальної власності у разі їх порушення;

факт порушення прав власників чинних охоронних документів та заявників на об'єкти інтелектуальної власності.

Мати уяву – про перспективи розвитку інтелектуальної власності як науки.

Поточний контроль знань здійснюється під час проведення аудиторних занять у формі усних або письмових відповідей.

Підсумковий контроль – залік, який проводиться у формі усного опитування або тестового контролю рівня знань, а також захисту підготовленого реферату.

1. ЗМІСТ КУРСУ "ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ"

ТЕМА № 1. Поняття права інтелектуальної власності

Література: [1–5; 7–15; 18–23; 26–32; 43, с. 46; 50, т. 1, с. 15–20, 23–31; 4, т. 2, с. 15–22; 50, т. 3, с. 19–29; 57, с. 37–51].

Інтелектуальна власність та її становлення. Виникнення і розвиток права інтелектуальної власності. Право інтелектуальної власності в об'єктивному і суб'єктивному розумінні. Зміст права інтелектуальної власності. Основні інститути права інтелектуальної власності. Міжнародно-правове регулювання інтелектуальної власності. Законодавство України про інтелектуальну власність.

ТЕМА № 2. Суб'єкти права інтелектуальної власності

Література: [50, т. 2, с. 42–45, 23–31; 50, т. 3, с. 30–32, с. 45–55].

Автор як первинний суб'єкт права інтелектуальної власності. Суб'єкти суміжних прав. Види співавторства. Особисті немайнові і майнові права автора. Суб'єкти права інтелектуальної власності на результати науково-технічної творчості. Суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційні позначення. Правонаступники прав інтелектуальної власності. Держава як володілець прав інтелектуальної власності. Юридичні особи як суб'єкти права інтелектуальної власності.

ТЕМА № 3. Об'єкти права інтелектуальної власності

Література: [7–15; 50, т. 2, с. 36–42; 50, т. 3, с. 29–45; 55, с. 125; 60, с. 28–30].

Об'єкти авторського права і суміжних прав. Розпорядження авторськими правами. Об'єкти права інтелектуальної власності на результати науково-технічної творчості. Об'єкти права інтелектуальної власності на комерційні позначення. Науково-технічна документація. Ознаки охороноспроможності об'єктів права інтелектуальної власності.

ТЕМА № 4. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності

Література: [6; 8; 9; 50, т. 3, с. 55–84; 60, с. 42–56].

Норми цивільного, господарського і кримінального кодексів України щодо інтелектуальної власності. Спеціальне законодавство України з питань інтелектуальної власності.

Необхідність правової охорони об'єктів інтелектуальної власності. Види договірних зобов'язань стосовно прав інтелектуальної власності. Правове регулювання договорів на передачу прав на результати науково-технічної творчості. Поняття патенту. Порядок патентування. Умови патентоспроможності винаходу, корисної моделі, промислового зразка. Строк дії патенту. Умови патентування за кордоном.

Право на породи тварин, сорти рослин, топографії інтегральних мікросхем, комерційну таємницю, наукове відкриття, раціоналізаторську пропозицію.

ТЕМА № 5. Охорона прав на об'єкти авторського права і комерційні позначення

Література: [6; 7; 10; 11; 50, т. 2, с. 43, 58–63; 50, т. 3, с. 89–102; 60, с. 47–53].

Поняття твору. Права на службові твори. Поняття авторського договору. Види авторських договорів. Зміст авторського договору. Вільне використання твору. Перехід авторського права. Строк охорони авторського права.

Право на реєстрацію кваліфікованого зазначення походження товару та/або на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару. Реєстрація кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на використання зареєстрованого кваліфікованого

зазначення походження товару. Порядок визнання недійсною та припинення правової охорони кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на використання цього зазначення.

Набуття прав на знаки для товарів і послуг. Умови надання правової охорони. Підстави для відмови в наданні правової охорони. Порядок одержання свідоцтва на знаки для товарів і послуг. Припинення дії свідоцтва та визнання його недійсним. Права і обов'язки власника свідоцтва. Охорона прав на добре відомий знак.

ТЕМА № 6. Економіка інтелектуальної власності

Література: [49; 50, т. 4, с. 11–31, 61–73, 120–165, 252–365; 60, с. 59–86; 59; 61; 62].

Економічна природа інтелектуального капіталу. Поняття ринку, вартості, товару, ціни. Інтелектуальна власність як об'єкт обліку.

Механізм комерціалізації інтелектуальної власності. Способи комерціалізації. Уступка прав на об'єкти інтелектуальної власності. Порядок оцінки прав на об'єкти інтелектуальної власності. Методи оцінки.

Управління правами інтелектуальної власності на різних етапах існування об'єкту інтелектуальної власності. Постановка об'єкту інтелектуальної власності на бухгалтерський облік. Аудит інтелектуального капіталу.

ТЕМА № 7. Система захисту прав інтелектуальної власності

Література: [1–7; 50, т. 1, с. 31–34; 50, т. 2, с. 75–93; 60, с. 88–95].

Національна система захисту прав інтелектуальної власності. Призначення системи захисту прав інтелектуальної власності. Поняття охорони і захисту прав та їх співвідношення. Поняття та визначення контрафактних порушень авторського права і суміжних прав.

Захист від недобросовісної конкуренції. Порушення прав на зазначення походжень товару. Дії, які порушують право на знаки для товарів і послуг. Дії, що порушують права на результати науково-технічної творчості.

ТЕМА № 8. Форма, порядок і спосіб захисту права інтелектуальної власності

Література: [1–7; 42; 50, т. 1, с. 35–55; 54, с. 123–135; 51; 60, с. 95–99].

Юрисдикційна і неюрисдикційна форми захисту права інтелекту-

альної власності. Регуляторна політика держави у сфері інтелектуальної власності. Правове положення державних уповноважених у сфері інтелектуальної власності. Порядок захисту права інтелектуальної власності.

Адміністративно-правовий спосіб захисту права інтелектуальної власності.

Цивільно-правовий захист права інтелектуальної власності. Забезпечення доказів при розгляді спорів про порушення права інтелектуальної власності. Види доказів. Виконання рішень у справах про порушення права інтелектуальної власності.

Кримінальна відповідальність за порушення права інтелектуальної власності.

Особливості захисту права інтелектуальної власності на кордоні.

ТЕМА № 9. Захист прав інтелектуальної власності в рамках Угоди TRIPS

Література: [45; 50, т. 1, с. 55–67; 60, с. 99–101].

Загальна характеристика Угоди TRIPS. Співробітництво з ВОІВ. Основні вимоги Угоди TRIPS щодо захисту прав інтелектуальної власності. Стандарти, які відносяться до наявності, об'єму і використання прав інтелектуальної власності. Забезпечення захисту прав інтелектуальної власності. Тимчасові заходи. Заходи на кордоні.

2. ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА № 1. Поняття права інтелектуальної власності

План:

1. Визначення матеріальної власності.
2. Відмінності права власності на об'єкти інтелектуальної власності від права власності на матеріальні об'єкти власності.
3. Еволюція авторського права.
4. Становлення права на результати науково-технічної творчості (патентне право).
5. Система законодавства України про інтелектуальну власність.
6. Міжнародні організації в сфері охорони інтелектуальної власності.
7. Основні задачі, які покликана виконувати ВОІВ.
8. Керівні органи ВОІВ.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати доповіді на теми:

1. Сутність і роль інтелектуальної власності та її правове регулювання.
2. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку суспільства.
3. Джерела права інтелектуальної власності України.
4. Міжнародні договори із забезпечення юридичної охорони права інтелектуальної власності.

ТЕМА № 2. Суб'єкти права інтелектуальної власності

План:

1. Суб'єкти авторського права і суміжних прав.
2. Особливості особистих немайнових і майнових прав автора.
3. Поняття і види співавторства.
4. Суб'єкти права інтелектуальної власності на результати науково-технічної творчості.
5. Держава як володілець прав інтелектуальної власності.
6. Суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційні позначення.
7. Юридичні особи як суб'єкти права інтелектуальної власності.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати доповіді на теми:

1. Організації, які захищають авторські та суміжні права.
2. Сучасні інформаційні технології та комп'ютерне авторське право.
3. Шляхи формування і розвитку законодавства України у сфері інформаційних відносин.

ТЕМА № 3. Об'єкти права інтелектуальної власності

План:

1. Види об'єктів авторського права
2. Об'єкти суміжних прав.
3. Об'єкти права інтелектуальної власності на результати науково-технічної творчості.
4. Об'єкти права інтелектуальної власності на комерційні позначення.
5. Ознаки охороноспроможності об'єктів права інтелектуальної власності.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати доповіді на теми:

1. Відкриття як об'єкти права інтелектуальної власності.
2. Науково-технічна документація.
3. Проблема визначення об'єктів права інтелектуальної власності.
4. Право на породи тварин, сорти рослин.

ТЕМА № 4. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності

План:

1. Види договірних зобов'язань стосовно прав інтелектуальної власності.
2. Поняття патенту. Умови патентоспроможності винаходу, корисної моделі.
3. Види патентів на винаходи, які діють в Україні.
4. Умови патентування за кордоном.
5. Набуття прав на винахід і корисну модель
6. Набуття прав на промисловий зразок

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати доповіді на теми:

1. Права та обов'язки патентовласника.
2. Роль ліцензійних договорів в сучасній ринковій економіці.
3. Міжнародна система охорони інтелектуальної власності.

ТЕМА № 5. Охорона прав на об'єкти авторського права і суміжних прав та комерційні позначення

План:

1. Поняття твору.
2. Перехід авторського права. Строк охорони авторського права.
3. Поняття та зміст авторського договору.
4. Види авторських договорів.
5. Сутність і порядок захисту суміжних прав.
6. Реалізація суміжних прав. Строк охорони суміжних прав.
7. Реєстрація кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару.
8. Порядок визнання недійсною та припинення правової охорони кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на використання цього зазначення.
9. Порядок одержання свідоцтва на знаки для товарів і послуг.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати доповіді на теми:

1. Права і обов'язки власника свідоцтва на знак для товарів і послуг.
2. Охорона прав на добре відомий знак.

ТЕМА № 6. Економіка інтелектуальної власності

План:

1. Інтелектуальна власність як об'єкт обліку.
2. Визначення та ознаки нематеріальних активів.
3. Поняття і способи комерціалізації інтелектуальної власності.
4. Порядок і методи оцінки прав на об'єкти інтелектуальної власності.
5. Управління правами інтелектуальної власності на різних етапах існування об'єкту інтелектуальної власності.
6. Порядок постановки об'єкту інтелектуальної власності на бухгалтерський облік.
7. Процес управління інтелектуальним капіталом.
8. Захист інтелектуального капіталу.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати реферати на теми:

1. Економіка інтелектуальної власності.
2. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності.
3. Передача прав на об'єкти інтелектуальної власності.
4. Управління правами інтелектуальної власності.

ТЕМА № 7. Система захисту прав інтелектуальної власності

План:

1. Національна система захисту прав інтелектуальної власності.
2. Поняття та визначення контрафактних порушень авторського права і суміжних прав.
3. Порушення прав на зазначення походжень товару.
4. Дії, які порушують право на знаки для товарів і послуг.
5. Дії, що порушують права на результати науково-технічної творчості.
6. Захист від недобросовісної конкуренції.
7. Органи, які здійснюють загальний порядок захисту права інтелектуальної власності.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати доповіді на теми:

1. Захист прав інтелектуальної власності.
2. Захист прав авторів об'єктів науково-технічної творчості.
3. Захист прав власників патенту.
4. Міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної власності.

ТЕМА № 8. Форма, порядок і спосіб захисту права інтелектуальної власності

План:

1. Форми захисту права інтелектуальної власності.
2. Правове положення державних уповноважених у сфері інтелектуальної власності.
3. Порядок захисту права інтелектуальної власності.
4. Адміністративно-правовий спосіб захисту права інтелектуальної власності.
5. Цивільно-правовий захист права інтелектуальної власності.
6. Виконання рішень у справах про порушення права інтелектуальної власності.
7. Кримінальна відповідальність за порушення права інтелектуальної власності.
8. Захист права інтелектуальної власності на кордоні.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати доповіді на теми:

1. Категорії спорів відносно права інтелектуальної власності.
2. Інтернет в законодавчому полі України та захист прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет.

ТЕМА № 9. Захист прав інтелектуальної власності в рамках Угоди TRIPS

План:

1. Угода TRIPS як одна з найважливіших угод Світової організації торгівлі.
2. Основні вимоги Угоди TRIPS щодо захисту прав інтелектуальної власності.
3. Забезпечення захисту прав інтелектуальної власності.
4. Тимчасові заходи. Заходи на кордоні.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати доповіді на теми:

1. Співробітництво з ВОІВ.
2. Стандарти, які відносяться до наявності, об'єму і використання прав інтелектуальної власності.

3. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи

Мета виконання самостійної роботи полягає у глибокому вивченні суті права інтелектуальної власності, чинного законодавства в сфері інтелектуальної власності, практики його застосування, питань економіки права інтелектуальної власності та захисту прав, міжнародної співпраці в сфері інтелектуальної власності.

Результатом самостійної роботи є реферат обсягом 15–20 сторінок друкованого тексту через 1,5 інтервала 14-м кеглем.

Реферат є результатом самостійних досліджень на основі вторинної (існуючої) інформації. Завданням роботи є співставлення точок зору різних авторів стосовно проблеми, що розглядається у рефераті та формування власної точки зору на цю проблему. Особливу увагу слід приділяти виявленню та аналізу протиріч.

На початку роботи слід чітко сформулювати мету досліджень, що повинна відповідати заданій темі реферату, а також завдання, які необхідно вирішити для досягнення мети досліджень.

Виконання самостійної роботи необхідно починати з вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників, нормативних актів тощо, що наведені у переліку рекомендованої літератури, а також додаткової літератури і практичних матеріалів, які студент повинен знайти і опрацювати самостійно. В цих методичних вказівках до кожної теми надано коротку характеристику змісту.

Робота повинна бути написана студентом самостійно, своїми словами. Забороняється переписувати зміст підручників, нормативних актів тощо. Цитування робіт окремих авторів необхідно наводити з посиланням на джерела їх опублікування, що наводиться в кінці роботи у списку використаної літератури.

При написанні роботи студент повинен поряд з теоретичним висвітленням аспектів теми, дати її аналіз з залученням практичних матеріалів щодо охорони, захисту і використання прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Оформлення реферату необхідно здійснювати у відповідності до ДСТУ 3008–95 "Документація. Звіти у сфері науки і техніки (структура і правила оформлення)".

У тих випадках, коли робота повертається студенту для виправлення помилок, нова робота повинна представлятися для перевірки разом з поверненою.

У переліку тем для виконання самостійної роботи наведено обов'язкові питання, які повинні бути розкриті.

Номера тем рефератів видаються студенту викладачем дисципліни.

Тематика рефератів для самостійної роботи

ТЕМА № 1. Поняття права інтелектуальної власності. Відмінність об'єктів права інтелектуальної власності від об'єктів права власності

Дати визначення права власності і права інтелектуальної власності. Перерахувати об'єкти права інтелектуальної власності. Визначити основні відмінності об'єктів права інтелектуальної власності від об'єктів речового права власності. Дати стислу характеристику джерел права інтелектуальної власності.

ТЕМА № 2 . Поняття та сфера дії авторського права

Дати визначення авторського права. Проаналізувати виникнення авторського права. Джерела авторського права. Об'єкти авторського права. Суб'єкти авторського права. Особисті немайнові і майнові права авторів. Співавторство. Вільне використання об'єктів авторського права. Термін охорони авторського права.

ТЕМА № 3. Суміжні права

Поняття та сутність суміжних прав. Еволюція суміжних прав. Місце суміжних прав в системі права інтелектуальної власності. Види суміжних прав. Використання суміжних прав. Права виконавців. Права виробників фонограм. Права організацій мовлення. Термін охорони суміжних прав.

ТЕМА № 4. Охорона та захист прав авторських і суміжних прав

Поняття охорони і захисту прав. Засоби охорони авторських прав. Засоби охорони суміжних прав. Способи охорони авторських і суміжних прав.

Поняття контрафакції. Характеристика піратства. Реалізація права на захист авторських і суміжних прав.

ТЕМА № 5. Правова охорона винаходу і корисної моделі

Визначення понять. Умови патентоспроможності винаходу. Права і обов'язки патентовласників. Порядок одержання патенту. Поняття корисної моделі, її об'єкт, умови патентоспроможності. Припинення дії патенту і визнання його недійсним.

ТЕМА № 6. Правова охорона промислового зразка

Визначення поняття. Вимоги щодо промислових зразків. Права автора промислового зразка. Права роботодавця (власника чи уповноваженого ним органу). Порядок патентування промислового зразка. Експертиза заявки. Припинення дії патенту і визнання його недійсним.

ТЕМА № 7. Правова охорона знаку для товарів і послуг

Визначення поняття. Умови надання правової охорони знаку для товарів і послуг. Характеристика свідоцтва на знак. Права і обов'язки власника свідоцтва. Захист прав на знак для товарів і послуг.

ТЕМА № 8. Права та обов'язки патентовласників

Поняття патенту. Реквізити патенту. Строк дії патенту. Визнання патенту недійсним. Припинення дії патенту. Захист прав патентовласників.

ТЕМА № 9. Ліцензійні договори

Поняття ліцензійного договору. Види ліцензійних договорів. Характеристика ліцензійних договорів. Права і обов'язки сторін. Види ліцензійних платежів. Відповідальність сторін.

ТЕМА № 10. Авторські договори

Поняття авторського договору. Види авторських договорів. Істотні умови авторських договорів. Обов'язки сторін. Відповідальність сторін за порушення авторського договору.

ТЕМА № 11. Міжнародно-правова охорона авторського права

Етапи становлення міжнародно-правової охорони авторського права. Функції ВОІВ в сфері охорони авторського права. Функції СОТ в сфері охорони авторського права.

ТЕМА № 12. Міжнародно-правова охорона промислової власності

Етапи становлення міжнародно-правової охорони промислової власності. Паризький Союз. Паризька конвенція про охорону промислової власності. Функції і завдання ВОІВ щодо охорони промислової власності.

ТЕМА № 13. Суб'єкти права інтелектуальної власності

Види суб'єктів права інтелектуальної власності. Автор. Співавтори. Юридичні особи як суб'єкти права інтелектуальної власності. Держава як суб'єкт права інтелектуальної власності.

ТЕМА № 14. Еволюція інтелектуальної власності

Еволюція промислової власності. Еволюція авторського і суміжних прав. Характеристика законодавства України про інтелектуальну власність.

ТЕМА № 15. Захист від недобросовісної конкуренції

Поняття недобросовісної конкуренції. Види неправомірного використання ділової репутації підприємця. Акти недобросовісної конкуренції. Антимонопольний комітет України.

ТЕМА № 16. Захист права інтелектуальної власності

Поняття захисту прав у сфері інтелектуальної власності. Форми, засоби і способи захисту. Процедура захисту прав інтелектуальної власності. Адміністративний, цивільно-правовий захист. Кримінальна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності.

ТЕМА № 17. Управління правами інтелектуальної власності

Інтелектуальний капітал. Управління об'єктом інтелектуальної власності на етапі його створення. Управління об'єктом інтелектуальної власності на етапі набуття прав. Управління об'єктом інтелектуальної власності

ності на етапі використання прав. Управління об'єктом інтелектуальної власності на етапі захисту прав. Управління об'єктом інтелектуальної власності на етапі утилізації.

ТЕМА № 18. Економіка інтелектуальної власності

Інтелектуальний капітал. Термін служби об'єктів інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив. Вартість права на об'єкти інтелектуальної власності. Методи оцінки права на об'єкти інтелектуальної власності.

ТЕМА № 19. Передача прав на об'єкти інтелектуальної власності

Сутність торгівлі ліцензіями. Види ліцензій. Класифікація ліцензійних договорів. Тенденції і особливості розвитку ринку ліцензій. Порядок підготовки ліцензійних договорів.

ТЕМА № 20. Право інтелектуальної власності в системі права України.

Поняття суспільства, держави і права. Місце інтелектуальної власності в системі права України. Правова охорона інтелектуальної власності нормами цивільного права України. Правова охорона інтелектуальної власності нормами адміністративного і господарського права України. Норми кримінального права України щодо охорони інтелектуальної власності.

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

1. Поняття і система права інтелектуальної власності (0,5 кредити, 1–33 балів)

1. Що являє собою право власності?
2. Дайте визначення поняття інтелектуальної власності.
3. Назвіть основні етапи розвитку права інтелектуальної власності.
4. У чому полягає суть привілеїв?
5. Які правовідносини регулював Статут королеви Анни?
6. Назвіть перші міжнародні документи, якими було започаткована міжнародна охорона інтелектуальної власності.
7. Коли була створена ВОІВ?
8. Що представляє собою ВОІВ?

9. Назвіть основні нормативні акти законодавця України, які регулюють відносини в сфері інтелектуальної власності.

10. Дайте визначення автора.

11. Хто є суб'єктом суміжних прав?

12. Назвіть види співавторства.

13. Назвіть суб'єктів права інтелектуальної власності на результати науково-технічної творчості.

14. Які відносини регулює авторське право?

15. Коли виникає авторське право?

16. Строк охорони авторського і суміжних прав.

17. Які об'єкти охороняються правом промислової власності?

18. Перерахуйте об'єкти права інтелектуальної власності на комерційні позначення.

19. Що таке винахід?

20. Що таке промисловий зразок?

21. Що таке корисна модель?

22. У чому полягає роль патентної документації?

23. Строк дії майнових прав інтелектуальної власності на винахід, промисловий зразок, корисну модель.

24. Строк дії майнових прав інтелектуальної власності на знаки для товарів і послуг.

25. Що таке комерційна таємниця?

26. Що означає термін "копірайт"?

27. Дайте визначення терміну "топографія інтегральної мікросхеми".

28. Який орган державного управління України здійснює державну політику у сфері інтелектуальної власності?

29. Які основні функції виконує ДП "Українське агенство з авторських і суміжних прав?"

30. Перерахуйте основні функції Державного департаменту інтелектуальної власності.

2. Економіко-правове регулювання інтелектуальної власності (0,5 кредити, 34–60 балів)

31. Завдання правової охорони інтелектуальної власності.

32. Співвідношення понять охорони і захисту прав інтелектуальної власності.

33. Поняття, зміст та порядок укладання авторських договорів.

34. Охорона суміжних прав.

35. Що таке ліцензійний договір?

36. Дайте визначення патенту.

37. У чому полягає принцип охороноспроможності об'єктів інтелектуальної власності.
38. Умови патентоздатності винаходу (корисної моделі).
39. Порядок отримання патенту на винахід в Україні.
40. В яких випадках відбувається дострокове припинення дії патенту?
41. Порядок патентування за кордоном.
42. Права власника свідоцтва про право на використання кваліфікованого зазначення походження товару.
43. Що таке знак для товарів і послуг?
44. Порядок реєстрації знаку для товарів і послуг.
45. Випадки дострокового припинення дії свідоцтва на знак для товарів і послуг.
46. Охорона прав виконавців.
47. Із яких елементів складається знак охорони авторського права?
48. З якого моменту об'єкту авторського права надається правова охорона?
49. Яким чином відбувається вільне використання твору?
50. Дайте визначення терміну "комерційна таємниця".
51. Якими нормативними актами регулюється правова охорона комерційної таємниці?
52. Що таке раціоналізаторська пропозиція?
53. Порядок оформлення прав на раціоналізаторську пропозицію.
54. Дайте визначення права інтелектуальної власності на сорти рослин, породи тварин.
55. Що таке наукове відкриття?
56. Що таке товар?
57. Що таке нематеріальний актив?
58. Ознаки нематеріального активу.
59. Що таке комерціалізація прав на об'єкти інтелектуальної власності?
60. Послідовність оцінки прав на об'єкти інтелектуальної власності.
61. Способи комерціалізації.
62. Сутність методу роялті.
63. Що таке метод прямого відтворення активу?
64. У чому полягає метод заміщення?
65. Характеристика методу порівняння продажів.
66. Характеристика методу прямої капіталізації.
67. Що таке метод надлишкового прибутку?
68. Дайте характеристику життєвого циклу об'єктів інтелектуальної власності.

69. Загальна характеристика постановки інтелектуальної власності на бухгалтерський облік.

3. *Захист прав інтелектуальної власності (0,5 кредити, 61–100 балів)*

70. У чому полягає призначення системи захисту інтелектуальної власності?

71. Що таке контрафакція?

72. Дії, що визнаються порушенням прав на винаходи (корисну модель).

73. Дії, що визнаються порушенням прав на промислові зразки.

74. Дії, що визнаються порушенням прав на зазначення походження товарів.

75. Дії, що визнаються порушенням прав на знак для товарів і послуг.

76. Дайте визначення формам захисту права інтелектуальної власності.

77. Сутність неюрисдикційної форми захисту права інтелектуальної власності.

78. Які органи здійснюють загальний порядок захисту права інтелектуальної власності.

79. Які органи здійснюють спеціальний порядок захисту права інтелектуальної власності.

80. Строк позовної давнини по спрах за порушення права інтелектуальної власності.

81. Що таке недобросовісна конкуренція?

82. Види адміністративних стягнень за порушення права інтелектуальної власності.

83. Маркування аудіовізуальної продукції.

84. В яких випадках законодавство України передбачає кримінальну відповідальність за порушення права інтелектуальної власності?

85. Який максимальний розмір штрафу за порушення права інтелектуальної власності?

86. Який максимальний термін позбавлення волі передбачений законодавством України за порушення права інтелектуальної власності?

87. Компетенція митних органів щодо захисту права на об'єкти інтелектуальної власності.

88. Які відносини регулює Угода ТРІПС?

89. Основні вимоги Угоди ТРІПС щодо права інтелектуальної власності.

90. Назвіть дату набрання чинності Угоди ТРІПС.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАЬ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ

Перевірка та оцінювання знань студентів з навчального курсу "Інтелектуальна власність" проводиться у формі:

- 1) поточного опитування за темами;
- 2) захисту підготовленого реферату;
- 3) проведенням усного заліку з усього курсу.

До заліку допускаються студенти, які виконали навчальний план з дисципліни, тобто отримали задовільні оцінки під час проведення поточного контролю (незадовільні оцінки та пропущені заняття відпрацьовані у формі відповідей за темами аудиторних занять).

Проведення заліків передбачає оцінку знань студентів за двобальною системою – "Зараховано", "Не зараховано". При цьому оцінка "*Зараховано*" ставиться у випадку, коли студент у повному обсязі засвоїв навчальний матеріал (не пропускав занять, захистив реферат). "*Не зараховано*" ставиться у випадках, коли студент засвоїв навчальний матеріал не в повному обсязі або не засвоїв взагалі, допускається принципових помилок у відповідях на запитання та визначенні термінів, або не здав чи не захистив реферат .

6. ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України, від 28.06.1996 р., № 254к/96-ВР;
2. Цивільний кодекс України, від 16.01.2003 р., № 435-IV;
3. Господарський кодекс України, від 16.01.2003 р. № 436-IV;
4. Митний кодекс України, від 11.07.2002 р. № 92-IV;
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення, від 07.12.1984 р. № 8073-X;
6. Кримінальний кодекс України, від 05.04.2001 р. № 2341-III;
7. Закон України "Про авторське право і суміжні права", від 23.12.1993 р. №3792-XII в редакції Закону від 11.07.2001 р. № 2627-III;
8. Закон України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі", від 15.12.1993 р. №3687-XII;
9. Закон України "Про охорону прав на промислові зразки", від 15.12.1993 р. №3688-XII;
10. Закон України "Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем", від 05.11.1997 р. № 621/97-ВР;
11. Закон України "Про охорону прав на сорти рослин", від 21.04.1993 р. № 3116-XII;

12. Закон України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг", від 15.12.1993 р. № 3689-ХІІ;

13. Закон України "Про охорону прав на зазначення походження товарів", від 16.06.1999 р. № 752-ХІV;

14. Закон України "Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних", в редакції Закону від 10.07.2003 р. № 1098-ІV;

15. Закон України "Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування", від 17.01.2002 р. № 2953-ІІІ;

16. Загальна декларація прав людини, від 10.12.1948 р.;

17. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, від 16.12.1976 р.;

18. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності, від 14.07.1967 р.;

19. Всесвітня декларація про інтелектуальну власність, від 26.06.2000 р.;

20. Всесвітня конвенція про авторське право, від 06.09.1952 р.;

21. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів, Паризький Акт від 24.07.1971 р.;

22. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, від 20.12.1976 р.;

23. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення, від 26.10.1961 р.;

24. Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їхніх фонограм, від 29.10.1971 р.;

25. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми, від 20.12.1996 р.;

26. Паризька конвенція про охорону промислової власності, від 20.03.1883 р.;

27. Договір про патентну кооперацію, від 19.06.1970 р.;

28. Будапештський договір про міжнародне визнання депонування мікроорганізмів з метою патентної процедури, від 28.04.1977 р.;

29. Договір про патентне право, від 01.06.2000 р.;

30. Договір з інтелектуальної власності стосовно інтегральних схем, від 26.05.1986 р.;

31. Женевський акт Гаазької угоди про міжнародну реєстрацію промислових зразків, від 02.07.1999 р.;

32. Мадридська Угода про міжнародну реєстрацію знаків, від 14.04.1891 р.;

33. Протокол до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків, від 27.06.1989 р.;
34. Спільні правила до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків та Протоколу до цієї Угоди (у редакції, чинній на 01.04.2004р.);
35. Адміністративні інструкції з застосування Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків та Протоколу до цієї Угоди (у редакції, чинній на 01.04.2004 р.);
36. Договір про закони щодо товарних знаків, від 27.10.1994 р.;
37. Ніццька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків, від 15.06.1957 р.;
38. Угода про заходи щодо попередження та припинення використання неправдивих товарних знаків та географічних зазначень, від 14.04.1891 р.;
39. Міжнародна конвенція про охорону нових сортів рослин, від 02.12.1961 р.;
40. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності, від 15.04.1994 р.;
41. Угода про співробітництво по припиненню правопорушень у сфері інтелектуальної власності, від 21.09.2000 р.;
42. Договір про проведення узгодженої антимонопольної політики, від 25.01.2000 р.;
43. *Антимонов Б.С., Флейшиц Е.А.* Авторское право. – М.: Госюриздат, 1957. – 279 с.
44. *Богуславский М.М.* Вопросы авторского права в международных отношениях. Международная охрана произведений литературы и науки. – М.: Наука, 1973. – 336 с.
45. *Бондаренко С.В.* Авторське право і суміжні права: навчальний посібник. – К.: Ін-т інтел. власн. і права, 2004. – 260 с.
46. *Бутнік-Сіверський О.Б.* Економіка інтелектуальної власності. – К.: Інст. інтел. власн. і права, 2004. – 296 с.
47. *Добриніна Г.П., Пархоменко В.Д.* Патентна інформація і документація. Патентні дослідження. – К.: Інст. інтел. власн. і права, 2004. – 96 с.
48. *Жаров В.О.* Захист права інтелектуальної власності. – К.: Інст. інтел. власн. і права, 2004. – 64 с.
49. *Зинов В.Г.* Управление интеллектуальной собственностью. – М.: Дело, 2003. – 512 с.
50. Інтелектуальна власність в Україні: правові засади та практика. – Наук.-практ. вид.: У 4 т. / За заг. ред. *О.Д.Святоцького*. – Т. 1. – 500 с.; Т. 2. – 460 с.; Т. 3. – 656 с.; Т. 4. – 384 с.

51. *Кириченко І.А.* Судова експертиза: охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності. – К.: Інст. інтел. власн. і права, 2004. – 144 с.
52. *Кожарская И.Ю., Прахов Б.Г.* Патентное право – К.: Інст. інтел. власн. і права, 2003. – 140 с.
53. *Липчик Делия.* Авторское право и смежные права / Пер. с фр.; предисловие М. Федотова. – М.: Ладомир: Издательство ЮНЕСКО, 2002. – 788 с.
54. *Минков А.М.* Международная охрана интеллектуальной собственности. – С.Пб.: Питер, 2001. – 729 с.
55. Основи інтелектуальної власності. – К.: Юридичне видавництво "Ін Юре", 1999. – 578 с.
56. Охорона інтелектуальної власності в Україні / *С.О.Довгий, В.О.Жаров, В.О.Зайчук* та ін. – К.: Форум, 2002. – 319 с.
57. Право інтелектуальної власності. За ред. *О.А. Підпризори, О.Д. Святоцького.* – К.: Ін Юре, 2002. – 621 с.
58. *Тофило А.В.* Экспертиза объектов интеллектуальной собственности: заявки на изобретения и полезные модели. – К.: Інст. інтел. власн. і права, 2004. – 176 с.
59. *Цыбулев П.Н.* Маркетинг интеллектуальной собственности. – К.: Інст. інтел. власн. і права, 2004. – 188 с.
60. *Цибульов П.М.* Основи інтелектуальної власності: Навчальний посібник. – К.: Інст. інтел. власн. і права, 2005. – 108 с.
61. *Цыбулев П.Н.* Оценка интеллектуальной собственности. – К.: Інст. інтел. власн. і права, 2003. – 184 с.
62. *Юровский Б.* Операции с авторскими правами. Налогообложение и бухгалтерский учет или как получить доход от интеллектуальной собственности: Энциклопедия бухгалтера и экономиста. – Харьков: Центр Консульт. – 2003. – январь № 1–2. – 405 с.

6. Додатки

Додаток А

Класи товарів і послуг за МКТП

ТОВАРИ

Клас 1

Хімічні продукти, передбачені для використання в промисловості або науці, фотографії, сільському господарстві, садівництві, лісництві:

- необроблені синтетичні смоли, необроблені пластмаси;
- добрива;
- суміші для гасіння вогню;
- хімічні речовини для консервування харчових продуктів;
- дубильні речовини;
- клеючі речовини для промислових цілей.

Клас 2

Фарби, лаки, політури:

- речовини, що запобігають метали від ржавіння, деревину від руйнування;
- фарбуючі речовини;
- протравлювачі, закріплювачі барвників;
- необроблені природні смоли;
- метали листові і порошкові, що використовуються для художньо-декоративної мети.

Клас 3

Засоби для відбілювання, прання, чищення, полірування, обезжирювання і обробки абразивними матеріалами:

- мильні вироби;
- парфумерні вироби, ефірні олії, косметичні засоби, лосьйони для волосся, зубні порошки і пасти.

Клас 4

Технічні оливи і мастила:

- мастильні матеріали;
- склади для поглинання, змочування і зв'язування пилу;
- палива, в тому числі двигунні бензини, і речовини для освітлювальних цілей;
- свічки, гноти.

Клас 5

Фармацевтичні, ветеринарні і гігієнічні препарати:

- речовини, що мають дієтичні властивості для медичних цілей, дитяче харчування;
- пластирі, перев'язувальний матеріал;

- матеріали для пломбування зубів і виготовлення зубних злитків;
- засоби для дезинфікації;
- засоби для знищення шкідливих тварин;
- фунгіциди, гербіциди.

Клас 6

Звичайні метали та їх сплави:

- металеві будівельні матеріали;
- пересувні будівельні конструкції і споруди з металу;
- металеві матеріали для рейкових шляхів;
- линва, неметалевий і неелектричний дріт;
- залізні і замочні вироби;
- труби металеві;
- сейфи;
- товари із звичайного металу, не передбачені в інших класах;
- руди.

Клас 7

Машини і верстати:

- двигуни (крім тих, що призначені для наземних транспортних засобів);
- сільськогосподарське знаряддя;
- інкубатори.

Клас 8

Ручне знаряддя та інструменти:

- ножові вироби, виделки, ложки;
- холодна зброя;
- бритви.

Клас 9

Прилади та інструменти для наукових цілей, морські, геодезичні, електричні, фотографічні, кінематографічні, оптичні, для зважування, вимірювання, сигналізації, контролю (перевірки), рятування і навчання:

- апаратура для записування, передавання або відтворення звуку або зображення;
- магнітні носії інформації, диски (грамплатівки);
- торговельні автомати і механізми для апаратів з попередньою оплатою;
- касові апарати, лічильні машини, обладнання для оброблення інформації;
- вогнегасники.

Клас 10

Прилади та інструменти хірургічні, медичні, стоматологічні і ветеринарні:

- протези кінцівок, очні і зубні;
- ортопедичні вироби;
- матеріали для накладання швів.

Клас 11

Пристрої освітлення, нагрівні, паровиробні (парогенераторні), для теплової обробки харчових продуктів, холодильні, сушильні, вентиляційні, водороздільні і санітарно-технічні.

Клас 12

Транспортні засоби:

— апарати, які переміщуються по землі, воді і в повітрі.

Клас 13

Вогнепальна зброя:

- набої і снаряди;
- вибухові речовини;
- феєрверки.

Клас 14

Благородні (дорогоцінні) метали та їх сплави, вироби з них або плакуровані вироби, які не передбачені в інших класах:

- ювелірні вироби, біжутерія, дорогоцінне каміння;
- годинники та інші хронометричні прилади.

Клас 15

Музикальні інструменти.

Клас 16

Папір, картон і вироби з них, не передбачені в інших класах:

- поліграфічна продукція;
- матеріали для брошурування;
- фотографії;
- канцелярські товари;
- клейові речовини для канцелярських або побутових цілей;
- приладдя для художників;
- друкарські машини і конторське приладдя, крім меблів;
- навчальні матеріали і наочні прилади, крім апаратури;
- пластмасові матеріали для упаковки, не передбачені в інших класах;
- гральні карти;
- шрифти;
- кліше (друкарські).

Клас 17

Каучук, гутаперча, гума, азбест, слюда і вироби з них, не передбачені в інших класах:

- напівфабрикати з пластмаси для промислових цілей;
- матеріали для ущільнення та ізоляції;
- гнучкі труби і шланги.

Клас 18

Шкіра та її замітники, вироби з них, які не мають відношення до інших класів:

- шкіра, шкірки;
- валізи, дорожні скрині;
- парасолі від дощу, сонця, тростини;
- батоги, кінська зброя і лимарні вироби.

Клас 19

Будівельні матеріали неметалічні:

- жорсткі труби для будівельних потреб;
- асфальт, смоли і бітум;
- пересувні будівельні конструкції і споруди;
- пам'ятники.

Клас 20

Меблі, дзеркала, рами (для картин і т.ін.):

- вироби, не передбачені в інших класах, з дерева, корку, комишу, тростника, лози, рогів, кості, слонової кості, китового вуса, панциря черепах, мушлі, бурштину, "морської пінки", із заміників цих матеріалів або пластмас.

Клас 21

Кухонний посуд і начиння, крім виготовлених з благородних металів або покритих ними:

- гребінки і губки;
- щітки, крім пензлів;
- матеріали для щіткових виробів;
- обладнання і пристосування для чистки і прибирання;
- стальна стружка для чищення підлоги;
- необроблене або напів оброблене скло, крім будівельного скла;
- вироби із скла, фарфору і фаянсу, які не передбачені в інших класах.

Клас 22

Канати, мотузки, линви, сітки, намети, навіси, брезент, вітрила, мішки, які не передбачені в інших класах:

- набивні матеріали, крім гумових і пластмасових;
- текстильно-волокниста сировина.

Клас 23

Прядиво і текстильні нитки.

Клас 24

Тканини і текстильні вироби, що не передбачені в інших класах:

- ковдри, покривала і скатертини.

Клас 25

Одяг, взуття, головні убори.

Клас 26

Мережива і вишивані вироби, тасьма і стрічки:

- гудзики, кнопки, гачки, блочки, шпильки і голки;
- штучні квіти.

Клас 27

Килими, мати, ліноліум та інше покриття підлоги:

- шпалери і оббивні матеріали, крім текстильних.

Клас 28

Ігри, іграшки:

- гімнастичні і спортивні товари, що не передбачаються в інших класах;
- ялинкові прикраси.

Клас 29

М'ясо, риба, птиця і дичина:

- м'ясні екстракти;
- овочі і фрукти консервовані, сушені, варені, печені і смажені;
- желе, конфітюри, варення, джеми;
- яйця, молоко і молочні продукти;
- масла і жири харчові;
- соуси для салатів;
- консерви.

Клас 30

Кава, чай, какао, цукор, рис, тапіока (маніока), саго, замінники кави:

- борошно і зернові продукти, хлібобулочні вироби, кондитерські вироби, морозиво;
- мед, сироп із патоки;
- дріжджі, порошки для випічки;
- сіль, гірчиця;
- оцет, томат, крім томатів для салатів;
- пряності;
- харчовий лід.

Клас 31

Сільськогосподарські, садові, лісові і зернові продукти, що не передбачені в інших класах:

- живі тварини;
- свіжі фрукти і овочі;
- насіння, рослини і живі квіти;
- корми для тварин, солод.

Клас 32

Пиво:

- мінеральна і газована вода та інші безалкогольні напої;

- фруктові напої та соки;
- сиропи та інші суміші для виготовлення напоїв.

Клас 33

Алкогільні напої, крім пива.

Клас 34

Тютюн:

- курильне приладдя;
- сірники.

ПОСЛУГИ

Клас 35

Реклама і угоди.

До класу відносяться, послуги, що надаються особам або організаціям, основною метою яких є:

1. Допомога в експлуатації або управлінні торговельним підприємством.
2. Допомога промисловим або торговельним підприємствам в управлінні справами або комерційній діяльності, а також послуги, які надаються рекламними підприємствами, що забезпечують зв'язок із споживачем, і повідомлення або оголошення про різні товари і види послуг за допомогою будь-яких методів поширення.

Клас 36

Страховання і фінансування.

До класу відносяться послуги по грошово-фінансових операціях і послуги пов'язані з контрактами по всіх видах страхування.

Клас 37

Будівництво і ремонт.

До класу відносяться послуги, що надаються підрядчиками, або субпідрядниками в будівництві або виготовленню капітальних будівель, а також послуги окремих осіб або організацій по відновленню об'єктів у їх початковому вигляді або зберіганню без змін фізичних або хімічних характеристик.

Клас 38

Зв'язок.

До даного класу відносяться послуги, що дають можливість одній людині встановити зв'язок з іншою з допомогою чутливої апаратури. Такі послуги дозволяють:

- одній людині розмовляти з іншою;
- передавати повідомлення від однієї людини до іншої;
- надавати можливість усної і візуальної комунікації (радіо і телебачення).

Клас 39

Транспортування і зберігання.

До класу відносяться послуги, що відносяться до перевезення людей або товарів з одного місця в інше (автомобільним, залізничним, водяним, повітряним або трубопровідним транспортом), і послуги, пов'язані з таким транспортуванням, які мають товари на складах або інших приміщеннях для запобігання їх пошкодження або зберігання.

Клас 40

Оброблення матеріалів.

До класу відносяться послуги, які не передбачені в інших класах, що надають шляхом механічної або хімічної обробки, або перетворення предметів або органічних або неорганічних речовин.

Клас 41

Виховання і організація розваг.

До класу відносяться послуги окремих осіб або організацій по вихованню людей (розвитку їх розумових здібностей) і дресуватиння тварин, а також послуги, що призначені для розваг людей або охоплення їх уваги.

Клас 42

Різне.

До класу відносяться всі види послуг, що не передбачені в інших класах. У даний клас входять:

- послуги по забезпеченню житлом і харчуванням у готелях, пансіонатах, туристських центрах, санаторіях, будинках відпочинку і будинках для оздоровлення;

- послуги по забезпеченню готовими стравами і напоями, що надаються ресторанами, їдальнями і т.ін.;

- послуги, що надаються організаціями окремим особам для задоволення особистих запитів і потреб. До таких послуг можуть відноситися послуги салонів краси, перукарень, похоронних закладів або крематоріїв;

- послуги, що надаються людьми індивідуально або колективно, як членів організації, що вимагає від них напруженої розумової роботи, і відносяться до теоретичних або практичних аспектів складних сфер людської діяльності;

- послуги, що надаються тими людьми, від яких вимагають або широкого і глибокого університетського або еквівалентного йому знання і практики. Подібні послуги, які надаються представниками таких професій як інженери, хіміки, фізики і т.д., передбачені в даному класі;

- послуги інженерів, що займаються аналізами, розрахунками, дослідженнями і складними експериментами (складання звітів, висновків);

- послуги, (які не передбачені в інших класах), що надаються асоціаціями своїм членам.

По приведеному класу товарів, послуг, можна визначити товари відповідного позначення, що може реєструватись як товарний знак.

Додаток Б

Заява на видачу патенту України на винахід (корисну модель)

22	Дата подання заявки	Пріоритет	51	МПК	ЕВ	21	Номер заявки
ЗАЯВА про видачу патенту України на винахід (корисну модель) Подаючи вказані нижче документи, прошу (просимо) видати патент України на: ☐ винахід ☐ винахід без проведення експертизи заявки по суті ☐ корисну модель на ім'я заявника (ів) 71 Заявник (и) Код ЗКПО (для українських заявників)							
(зазначається повне ім'я або найменування заявника(ів), його(їх) поштова адреса та код держави згідно зі стандартом VOIV СТ.3. Дані про адресу винахідників-заявників наводяться під кодом 72)							

☒ Необхідне помітити знаком

Прошу (просимо) встановити пріоритет ☐ заявки ☐ пунктів формули № ____ за датою ____ ☐ подання попередньої (ix) заявки (ок) в державі-учасниці Паризької конвенції (навести дані під кодами 31, 32, 33) ☐ надходження попередньої заявки до Держпатенту України (навести дані під кодом 62)			
31	Номер попередньої заявки	32	Дата подання попередньої заявки
		33	Код держави подання заявки згідно зі стандартом VOIV СТ.3.
		62	Номер та дата подання розділеної заявки
54	Назва винаходу (корисної моделі)		
Повна адреса для листування, прізвище або найменування адресата			
Телефон ____ Телеграф ____		Телекс ____ Телефакс ____	

☐ Прошу (просимо) прискорити публікацію заявки

Перелік документів, що подаються		К-ть арк.	К-ть прим.	Підстави щодо виникнення права на подання заявки і одержання патенту (без подання документів), якщо винахідник не є заявником (ами) ☐ існує документ про передачу права винахідником або роботодавцем правонаступнику ☐ існує документ про право спадкування
☐ опис винаходу			3	
☐ формула винаходу			3	
☐ креслення та інші графічні матеріали			3	
☐ реферат			3	
☐ документ про сплату збору за подання заявки			1	
☐ документ, який підтверджує наявність підстав для зменшення збору			1	
☐ документ про депонування штаму			1	
☐ копія попередньої заявки, яка підтверджує право на конвенційний пріоритет			1	
☐ переклад заявки на _____ мову			3	
☐ документ, який підтверджує повноваження довіреної особи (доручення)				
☐ інші документи				
72	Винахідник (и) Винахідник (и)-заявник (и) (прізвище, ім'я по батькові)	Повна домашня адреса та код держави Згідно зі стандартом VOIV СТ.3. (для іноземців – тільки код держави)		Підпис (и) винахідника (ів) – заявника (ів)

☒ Необхідне помітити знаком

Я (ми) _____

прошу (просимо) не згадувати мене (нас) як винахідника (ів) при публікації відомостей стосовно заявки та патенту

Підпис (и) винахідника (ів) _____

Підпис (и) заявника (ів) _____

Дата підпис

Якщо заявником виступає юридична особа, підпис її керівника із зазначенням посади скріплюється печаткою. Якщо всі винахідники виступають заявниками, їх підписи наводяться під кодом 72 в графі 3.

М.П.

Додаток В

Заява про видачу патенту України на промисловий зразок

(22) Дата подання заявки	Пріоритет	(51) МКПЗ	(21) Номер заявки
☐ Повідомляю (повідомляємо) про наміри здійснити патентування промислового зразка в іноземних державах			
ЗАЯВА про видачу патенту України на промисловий зразок	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ Державний департамент інтелектуальної власності Державне підприємство "Український інститут промислової власності" вул. Сім'ї Хохлових, 15, м.Київ, 04119		
☐ Подаючи нижчезазначені документи, прошу (просимо) видати патент України на промисловий зразок			
(71) Заявник (и)		Код ЄДРПОУ (для українських заявників)	
(зазначається повне ім'я або найменування заявника(ів), його(їх) поштова адреса та код держави згідно зі стандартом VOIB ST.3. Дані про адресу винахідників-заявників наводяться під кодом (72))			
Прошу (просимо) встановити пріоритет заявки за датою ☐ подання попередньої заявки в державі-учасниці Паризької конвенції (навести дані під кодами (31), (32), (33)) ☐ відкриття виставки (навести дані під кодом (23))		Посилання на інші юридично пов'язані заявки та зареєстровані охоронні документи: подання до Департаменту попередньої заявки, з якої виділено цю заявку (навести дані за кодом (62)) подання до Департаменту заявки або реєстрації промислового зразка, який є варіантом цього зразка (навести дані за кодом (66))	

(31) Номер попередньої заявки	(32) Дата подання попередньої заявки	(33) Код держави подання попередньої заявки згідно із стандартом BOIB ST.3	(23) Дата відкриття виставки	(62) Номер і дата подання до Держдепартаменту попередньої заявки, з якої виділено цю заявку	(66) Дата та номер заявки або реєстрації промислового зразка, який є варіантом цього зразка
(54) Назва промислового зразка					
(98) Адреса для листування Телефон _____ Телеграф _____ Телекс _____ Телефакс _____					
(97) Повне ім'я та реєстраційний номер представника у справах інтелектуальної власності або повне ім'я іншої довіреної особи					

Перелік документів, що подаються	Кількість арк.	Кількість прим.	Підстави щодо виникнення права на подання заявки і одержання патенту (без подання документів), якщо заявником(ами) не є автор(и): ☐ є документ про передачу прав заявником(ами) або роботодавцем(ями) правонаступнику(ам) ☐ є документ про право спадкування
☐ опис промислового зразка		2	
☐ комплект фотографій із зображенням виробу			
☐ креслення, схеми, карти		2	
☐ документ про сплату збору за подання заявки		1	
☐ документ, який підтверджує наявність підстав для зменшення збору, або звільнення від сплати збору		1	
☐ документ про участь у виставці		1	
☐ копія попередньої заявки, яка підтверджує право на пріоритет		1	
☐ переклад заявки на українську мову		2	
☐ документ, який підтверджує повноваження довіреної особи (доручення)			
☐ інші документи			
(72) Автор(и) Автори-заявники (повне ім'я)	Місце проживання та код держави згідно із стандартом BOIB ST.3. (для іноземців – тільки код держави)		Підпис(и) автора(ів) – заявника(ів)

Я (ми) _____ (повне ім'я)	
Прошу (просимо) не згадувати мене (нас) як автора(ів) при публікації відомостей про патент. Підпис (и) автора (ів) _____	
Підпис (и) заявника (ів) _____	
Дата підпис	Якщо заявником є юридична особа, то підпис особи, що має на це повноваження, із зазначенням посади скріплюється печаткою. Якщо всі автори виступають заявниками, то їх підписи наводяться за кодом (72)
М.П.	

Примітка. Потрібне позначити знаком ☒

Додаток Г

Заява про реєстрацію знака для товарів і послуг в Україні

[220] Дата подання заявки	[210] Номер заявки
[511] МКТП	[531] Індекси Міжнародної класифікації зображувальних елементів знака
ЗАЯВА про реєстрацію знака для товарів і послуг в Україні До Держпатенту України бульв. Лесі Українки, 26, м.Київ, 02133, Науково-дослідний центр патентної експертизи (НДЦПЕ) Подаючи вказані нижче документи, прошу (просимо) зареєструвати зазначене в заявці позначення як знак для товарів і послуг на ім'я заявника(ів) [731] Заявник(и): Ідентифікаційний код (для українських заявників)	
(зазначається повне ім'я або найменування заявника(ів), його(їх) поштова адреса та код держави згідно зі стандартом VOIB ST.3) Прочу (просимо) встановити пріоритет даного знака за датою: ☐ подання попередньої(х) заявки(ок) в державі-учасниці Паризької конвенції (навести дані під кодами (310, 320, 330) ☐ відкриття виставки (навести дані під кодом 230)	

[310] Номер попередньої заявки	[320] Дата подання попередньої заявки	[330] Код держави подання заявки згідно із стандартом BOIB ST.3
	[230] Дата відкриття виставки	
[750] Повна поштова адреса для листування, повне ім'я або найменування адресата		
Телефон _____ Телеграф _____ Телекс _____ Телефакс _____		
[740] Прізвище та реєстраційний номер представника у справах інтелектуальної власності		
Телефон _____ Телеграф _____ Телекс _____ Телефакс _____		
[540] Зображення знака		
[541] ☐ в зображенні використані стандартні символи		
[546] ☐ в зображенні використані нестандартні символи		
[591] Зазначення кольору (кольорової гами) знака		
[511] Перелік товарів та (або) послуг, які класифіковані згідно з Міжнародною класифікацією товарів і послуг		
Якщо перелік товарів і / або послуг не вміщується у відведеній графі, то він повністю наводиться на окремому аркуші, як додаток до заяви та підписується заявником		

Перелік документів, що додаються	Кількість аркушів	Кількість примірників
☐ документ про сплату збору		1
☐ комплект фотокопій (друкарських відбитків) знака		5..10
☐ переклад на українську мову додаткових матеріалів		1
☐ документ, який засвідчує повноваження довіреної особи (довіреність)		1
☐ перелік товарів і / або послуг, для яких просять охорону знака		1
☐ документ про участь у виставці		1
☐ опис знака		1
☐ інший документ (вказати)		1
Додаткові відомості (необхідне зазначити)		
[390] ☐ Реєстрація(ії) в країні походження		
[551] ☐ Колективний знак		
[554] ☐ Об'ємний знак		
[641] ☐ Номери і дати інших заявок, пов'язаних з даною заявкою у правовому відношенні		

[646] ☐ Номери і дати інших реєстрацій, пов'язаних з даною заявкою у правовому відношенні		
М.П.		
(Підпис заявника або представника)	(Прізвище, ініціали)	(Дата підпису)

Додаток Д

Заява на раціоналізаторську пропозицію

підприємство, організація

Ідентифікаційний
код ЄДРПОУ

Типова форма № Р-1
Затверджена наказом
Мінстату України від
24.03.95 №79
код по УКУД

Керівнику _____
найменування підприємства, організації, установи

Зареєстровано

За № _____ " ____ " _____ 200 р.

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові автора (співавторів)	Місце роботи або домашня адреса
1	2	3

ЗАЯВА на раціоналізаторську пропозицію

Прошу (просимо) розглянути пропозицію під найменуванням

коротке найменування раціоналізаторської пропозиції
визнати її раціоналізаторською і прийняти до використання

ОПИС ПРОПОЗИЦІЇ

Пропоную (смо) створити або замінити конструкцію виробу, технологію виробництва, застосовувану техніку або склад матеріалу шляхом

(непотрібне закреслити)

Додаткові відомості про пропозицію _____

Додаються: а) графічні матеріали (ескізи, креслення, схеми, графіки тощо)
на _____ аркушах;

б) техніко-економічні розрахунки, обґрунтування і т.п.

на _____ аркушах;

в) інші матеріали на _____ аркушах

Всього на _____ аркушах

" ____ " _____ 200 р. Автор (співавтори) _____
(підписи)

ВИСНОВОК ПО ПРОПОЗИЦІЇ

" ____ " _____ 200 р. _____
(посада) (підпис) (прізвище)

РІШЕННЯ, ЯКЕ ПРИЙНЯТЕ ПО ПРОПОЗИЦІЇ

" ____ " _____ 200 р. Керівник Західної ЕС

(підпис) (прізвище)

ЗМІНИ НОРМАТИВНОЇ І ТЕХНІЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Найменування документа	№ повідомлення	Дата зміни	Посада і найменування відділу	Підпис

Посвідчення на раціоналізаторську пропозицію одержав(ли)

" ____ " _____ 200 р. Автор (співавтори) _____
(підписи)

Навчальне видання

ДУБОВА Катерина Олександрівна

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Методичні рекомендації

(українською мовою)

Комп'ютерна верстка *О.М. Черевата*

Коректор *М.О. Паненко*

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2506 від 25.05.2006 р.

Підписано до друку 13.07.07. Папір офсетний. Формат 60×84/16.
Друк офсетний. Гарнітура "Таймс". Ум. друк. арк. 2,7. Обл.-вид. арк. 2,9.
Тираж 400 прим. Вид. № 27. Зам. № 239. Ціна договірна.

Видавець і виготівник Національний університет кораблебудування,
54002, м. Миколаїв, вул. Скороходова, 5